

13. Číslo Informace pro členy Společnosti bratří Čapků prosinec 1980

ZA prof. ČECHÁKEM

Ve věku 65 let zemřel náhle 31.října 1980 spoluzakladatel a první jednatel Společnosti bratří Čapků Karel Čechák, člen její programové komise. Otiskujme tu projev, jímž se s ním rozloučil předseda této komise redaktor Otomar Zdeněk.

Je vždycky těžké loučit se přítelem, s nímž jsme se měli rádi. Sbližovaly nás zejména kulturní zájmy, neboť zesnulý se již od studentských dob zajímal o literaturu, v čemž pokračoval jako středoškolský profesor a zejména pak jako nakladatelský redaktor Československého spisovatele, kde pomáhal na svět nejednomu dílu bratří Čapků. Samozřejmě pak nemohl chybět roku 1947 u založení Společnosti bratří Čapků, které od té doby až konce života dával k dispozici všechny své síly, všechny vědomosti a byl hybnou pákou. V neposlední řadě se podílel jako člen programové komise Společnosti na pořádání jejích úspěšných a hodnotných podvečerů a spolupracoval při vydávání Zpravodaje Společnosti bratří Čapků. A mnozí z Vás si vzpomenou jeho projevy u hrobu Karla Čapka nebo při zahajování našich podvečerů, na projevy plné hluboké filosofie a lidskosti, jak to bylo vlastní největšímu českému spisovateli, s nímž zcela náhodou měl společné inlciały K.Č. Jeho rozhled po literatuře nejen České, ale i světové byl příkladný. Kulturu ducha ovšem spojoval i s kulturou těla a rád se chodil dívat na zápasy svého milovaného předního klubu pražské Slavie, po nichž jsme vedli stejně vášnivé rozpravy jako o událostech literárních či uměleckých výstavách nebo představeních divadelních a filmových. Společensky uhlazený a uznalý k jiným sotva kdy koho zarmoutil. Vždycky pohotový debatér, nezůstával nikdy na povrchu, ale vždy měl po ruce vážné a přesvědčivé důvody, jimiž, obhajoval svoje stanoviska obecné životní pravdy. A ovšemže v duchu Čapkově při každé příležitosti staral o správnou češtinu a ne-libě nesl, že se s rodným jazykem teď mnohdy zachází nepěkně.

A zase: Když se nedávno zásluhou tamního vedoucího Petra Koháčka zrodilo v Jugoslávské ulici knihkupectví Karla Čapka, byl profesor Čechák u toho a podnětnými radami působil, že jsme se obdivovat krásným výlohám při každé Čapkovské příležitosti. Není tu možné vypočítávat, co všechno znamenal pro českou kulturní veřejnost, skromný a ochotný podat pomocnou ruku. A jak žil, tak také zemřel. Klidně s novinami v ruce, kde právě prohlížel, co je zajímavého v kulturním světě. A to bylo poprvé, co nás nechtěně zarmoutil. Tím nečekaným náhlým odchodem následkem nemoci, kterou jeho čínorodý duch nechtěl přiznat ani sám sobě ani jiným.

Milý příteli, loučím se s Vámi jménem Společnosti bratří Čapků, již budete velmi chybět, jménem její programové komis a všech četných přátel. Budeme na Vás vzpomínat jen v dobrém.

ÚVODNÍ PROJEV Dr. FR. KRČMY

k večeru nár.um. Olgy Scheinpflugové 4. XII. 1980

Nejen hodnocením Olgy Scheinpflugové, ale i pouhým rozprávěním o jejích pamětech bylo by možno vyplnit celý tento podvečer. Ale časový limit dovoluje jen to nejnnutnější.

Pro naši Společnost je Olga Scheinpflugová, která by se včera dožila 78 let, předmětem trvalého zájmu proto, že byla celý svůj život opravdovým „životním člověkem“ Karla Čapka – 15 let jako přítelkyně, 3 roky jako choť a 30 let jeho vdova. Nobyla to ovšem jen jeho přítelkyně, choť a vdova, ale jedna z významných žen našeho národa; vynikající herečka a oblíbená spisovatelka, prostě opravdu národní umělkyně, s kterýmžto oficiálním titulem šla do hrobu. Za svého života přišla do duchovního styku s nejméně třemi generacemi národa, zejména s tolika význačnými jedinci v naší kultuře, že měla nenapadnutelné právo vydat o nich své svědectví. Povážíme-li její proslulé vyprávěčské umění – a v něm právě ve svých memoárech dosáhla, podle mínění povolanych pravého mistrovství – bylo to její morální povinností.

Splnila jí čestně. Nejen, v biografickém románě, nejen v desítkách článků fejetonů, přednášek, besed, interviewů a rozhlasových projevů, ale definitivně ve svých memoárech, jež skromně nadepsala "Byla jsem na světě" a při jejichž hořečném dokončování ji zradilo nemocné srdce. Je-li možno "Český román" označit jako jakousi „Dichtung und Wahrheit aus meinem Leben“, jde v jejích Pamětech o čistou Wahrheit života velké osobnosti, umocněnou k tomu spisovatelským mistrovstvím. A že tato pravda vyjde na světlo boží, pevně věříme, protože pravda vždycky vítězí, i když to jak k praví úsloví – dá někdy fušku.

A součástí této fušky je dnešní podvečer. Využili jsme dvou večerů při její nedožitě sedmdesátce, kdy jsme pověřili její oblíbené kolegy spoluherce, aby alespoň v úryvcích obci jejích ctitelů přiblížili, jak velké ženy jubileum připomínáme a zároveň sami v sobě upevnili vůli dát Olze Scheinpflugové posmrtně, což její jest.

Některé pasáže, zejména herecké medailony, měla Olga Scheinpflugová příležitostně uplatnit ještě za svého života, ale celkové vydání svých Pamětí považovala za jakési definitivní celoživotní resumé, za pomník „kovu trvalejší“ za víc než stuhu s jejím jménem, která se vine kolem nápisu „Karel Čapek“ na vyšehradském hřbitově. Uvědomovala si inteligentně, že příští generace nemohou nikdy zcela pochopit díla určená těm před nimi a v jiné konstelaci pozemských realit. Zejména často žasla nad tím, jak v její nejsilnější doméně – v herectví – ti kteří za živa, „hýbali národem“ zapadají jako kámen hozený do vody, zanechávají po sobě vybledlou folii vzpomínek a subjektivních kritik. Což pro nynější akceleraci a rozbušení života platí dvojnásob.

Jako člověk, kterého před smrtí písemně pověřila dokončením svých Pamětí a zároveň vydáváním jejího díla, jsem po léta terčem dotazů, ba i výtek, že její memoáry se dosud neseznámily s rotačkou. Nepodařilo se to dosud z příčin, které jsou mimo možnosti mé i ostatních spoludědiců, třebaže k tomu po její smrti bylo velice blízko. Po dvacet let rozebraném Českém románě a po Listech Olze měly být vyvrcholením trilogie. Již 18. srpna 1968 jsem uzavřel smlouvu s nakladatelstvím Svoboda s perspektivou velkého nákladu a možností do r. 1970. Začátkem roku 1969 bylo vydání postoupeno nakladatelství Český spisovatel, které projevilo o atraktivní titul opravdový zájem. Ale přes upřímnou snahu příslušných redaktorů kniha už nenašla místa ani v dlouhodobých plánech, ostatně stejně jako dosud rukopisná sbírka hereckých medailonů ve verších Album a zrcadlo, reedice Stesku, atd. Rozpaky vedoucího nakladatelství byly směrodatné i pro ostatní. To ovšem neznamená, že by zájem na jejich zpřístupnění široké veřejnosti čapkovské i zástupu ctitelů umění Olgy Scheinpflugové poklesl. Naopak, budeme ještě usilovněji hledat skulinu v edičních plánech, abychom uskutečnili dobrou věc.

Knihu Byla jsem na světě je možno předběžná rozdělit na tři oddíly: Mládí a život vedle Čapka, třicetiletou obhajobu Čapkova odkazu a herecké portréty mnoha kolegů a kolegyně z Vinohradského i Národního divadla. Dnešní úryvky jsou z té první části. Nepochybujeme, že se pokusíme časem seznámit Vás alespoň zběžně i s textem ostatním.

000

V režii Josefa PROTIVY pak probíhal podvečer v přeplněném sále Smetanova muzea – mnoho posluchačů muselo s nepořízenou odejít – kde ukázky nevydaných pamětí Byla jsem na světě četly zasl. um. Vlasta FABIÁNOVÁ a Hana KOFRÁNKOVÁ za doprovodu klavíristky Jany MACHARÁČKOVÉ. Výňatky přineseme v příštím čísle.

PAMÁTCE JOSEFA ČAPKA

ŽIVOTA DNY POSLEDNÍ

/Pod těmito tituly uveřejnil týdeník Trutnovská Krkonošská Pravda 1. a 7. května 1980 z pera našeho významného člena Josefa Kábrta články, jež budou jistě zajímat všechny naše členy, a proto je rádi přetiskujeme./

Před 35 léty, na samém konci války, zahynul v koncentračním táboře Bergen-Belsen český malíř a spisovatel Josef Čapek, rodák z Hronova, kde se narodil 23.3. 1887. Dětství prožil krátce v Malých Svatoňovicích a v Úpici. Zde chodil do školy obecné, a měšťanské, pak ještě jeden rok do školy v Žacléři, aby se naučil německy. Nato absolvoval odbornou školu tkalcovskou ve Vrchlabí. Otec, MUDr. Antonín Čapek pro něho naplánoval povolání odborníka v textilním průmyslu. Jeden rok pracoval Josef Čapek jako praktikant v tkalcovně firmy Oberländer v Úpici/nyní Texlen 21/. Při této práci, i když ho zajímala, nepřestával toužit po studiu malířství. Otec i jeho rodina konečně dali svolení ke studiu na Umělecko-průmyslové škole v Praze, kde se při studiu sešli oba bratři Josef a Karel a vydali se na společnou uměleckou životní dráhu.

Boj obou bratří proti fašismu začíná v době, kdy vývoj politických poměrů v Itálii a v Německu vedl k fašistickým diktaturám. V článku o požáru říšského sněmu Josef Čapek píše : "bylo mnoho planoucích hranic v dějinách lidstva, a protože oheň nikdy nemůže zahubit myšlenku, vyjde myšlenka z dob vždycky znovu vzkříšena". Jeho kresby často jediným slovem nebo krátkou větou prudce osvětlují fakta politické situace. Náleží proto k nejvýraznějším protestům proti válce a fašismu!

Když jeho bratr Karel o Vánocích 1938 zemřel, mohl Josef ještě uprchnout do ciziny, ale rozhodl se, že zůstane. Gestapo jej zatklo v Želivi dne 1. září 1939, v první den druhé světové války/přepad Polska/.

Byl potom vězněn v mnoha koncentračních táborech a nikdy nebyl vyslýchán. Na útržcích papírů zvěčnil stovky drobných náčrtků kreseb ubohých vězňů, které byly přepečlivě uschovány a přeneseny domů šťastnějšími vězni.

Také poezie přinášela Josefu Čapkovi ve vězení útěchu, posilovala jej i ostatní. Připomínala bédném člověku, že člověkem je, zabraňovala zoufalství. Jeho básně z té doby jsou svědectvím a dokladem utrpení člověka v jeho nejtěžších chvílích jsou jako živé rány, nezhojené, stále krvácející. Je v nich síla člověka který neztrácel naději a snášel všechna protivenství ve jménu života, ve který usilovně věřil.

Že byl Josef Čapek živ ještě 4. dubna 1945, o tom de posledním spolehlivým svědectvím jeho báseň Před velikou „cestou“:

Těž ké chvíle, těžké dny,	Tisíce jdou, nejsi sám...
není volby, rozhodnutí,	budeš, nebudeš mít štěstí?
temní dnové poslední,	Vzešel velké cesty den,
jste dny života či smrtí?	dávno připraven jsi k tomu:
V život zpět či v smrti chřtán	života či smrti žeň-
- co bude na konci cesty?	vždyť jdeš domů - jdeš domů!

Dne 23. dubna 1945 hlásil anglický rozhlas, že malíř a spisovatel Josef Čapek vězněný posledně koncentračním táboře Bergen-Belsen, je mrtev. Anglická zpráva byla bohužel pravdivá.

Krt

/naše redakční poznámka: Skutečné datum úmrtí nebylo zjištěno, ale pravděpodobně to byl den 10. nebo 11. dubna./

DVA POKUSY O ČAPKA

/Pod tímto titulem otiskne, Danica KOZLOVA v časopise Tvorba Č. 43 z 22.X.1980 článek, z ,něhož úryvky budou jistě zajímat naše členy/

V letošním. roce přišly do našich kin mj. dva nové České filmy HORDUBAL a TEMNÉ SLUNCE, které byly vyt vařeny podle románů Čapka Hordubal a Krakatit. Oba romány byly zfilmovány Hordubal národním umělcem Martinem Fričem v roce 1937 pod názvem Hordubalové a národním umělcem Otakarem Vávrou v roce 1948/. Dramaturgický záměr oživit znovu náměty těchto látek svědčí nejen o trvalých hodnotách Čapkova díla a jeho přitažlivosti pro filmaře, ale zejména o snaze znovu se s Čapkem vyrovnat - tentokráte za zcela odlišných společenských a zahraničně politických podmínek současného světa. Jestliže obě předchozí filmové podoby Čapko-

vých děl se víceméně věrně přidržovaly původních předloh/ v případě Hordubalů, na jejichž scénáři se podílel autorsky i K. Čapek, byla oproti románu širěji rozvedena pouze postava mladšího bratra hlavního hrdiny, pak nyní se tvůrci Hordubala a Temného slunce pokusili o začlenění Čapkových látek do kontextu reality současného světa. Čapkovo dílo se tentokrát stalo mnohem více jen výchozím inspirujícím bodem, z něhož - v jednom případě méně, ve druhém více - se tvůrci snažili dojít dále, k dnešku...

Baladickou pochmurnost a sugestivnost - v případě Hordubala - zvýrazňuje skutečně nevšední kamera Viktora Svobody, která na rozdíl od Čapkova románu povýšila horské prostředí na plnohodnotného partnera herců. Také výkony Anatolije Kuzněcova /Hordubala/, Libuše Geprtové /Polana/ a Sándora Osztera /Štěpán/ v hlavních rolích jsou jen zřídka vídaným zaujetím pro svěřený herecký úkol. Rovněž hudba Karla Mareše je na výši ostatních složek filmu. Filmařsky dokonalému dílu by se snad bylo možní vytknout poněkud menší míru dynamičnosti, která však ruku v ruce s pochmurně tíživým laděním celého snímku navozuje místy dojem přílišné artistnosti - právě na úkor myšlenkové bohatosti filmu...

Případ Temné slunce je nepochybně mnohem složitější, než tomu je u snímku Hordubal. Především proto, že přináší i nejednu zdařilou a pozitivní hodnotu/nepochybně k nim lze řadit vynikající výkon Ladislava Brzobohatého v hlavní roli, ale i Rudolfa Hrušínského, Luďka Munzara a Magdy Vašáryové, stejně jako nevšední kameramanskou práci M. Ondříčka/. Přesto však film jako celek představuje spíše promarněnou příležitost, protože Čapkova předloha i myšlenka její transpozice do současnosti skýtala mnohem více příležitostí a možností, jak ovlivnit nejen racionální, ale i emociální stránky vědomí diváků v otázce boje za zákaz používání neutronové bomby a vůbec všech zbraní hromadného ničení. . . Scénáristé i režisér se nedokázali vyrovnat ani s problémem přesvědčivé symboly motivů sci-fi a prvků reálného světa, stejně jako místy překvapuje nevyváženost proporcí /viz např. neúměrnou délku scén zachycující vztah mezi Prokopem a Anči aj./ . . .

KVARTÁNSKÁ KMRESBA KARLA ČAPKA

/V 1. čísle Zpráv Spolku českých bibliofilů v Praze v roce 1980 otiskl Jiří Doležal vzpomínku na studia Karla Čapka, která stojí za to, aby ji aspoň ve výtahu znali i naši členové./

Gymnaziální studia si odbýval Karel Čapek ve třech ústavech. Začínal v klasickém gymnáziu v Hradci Králové, pokračoval v brněnském a nakonec maturoval v akademickém gymnáziu v Praze. V Hradci studoval Čapek od primy do kvarty v letech 1901-1905, tedy právě v době, kdy se tam začaly objevovat první studentské časopisy a kroužky. Názvy po domácku dělaných tiskovin - Školní prach, Femininum, Kvarta a Obzory - už samy o sobě hodně napovídají. Královéhradečtí studenti se chtěli po svém svobodně projevit, vyžít se kulturně i pobavit. V roce 1903 si vytvořili dokonce „Sebevzdělávací sdružení studentské“, které podle mansardního bytu gymnasisty Vojtěcha Králíčka, kde se pravidelně scházeli, nazvali „Mansardou“. Králíčkův studentský pokojík byl dějištěm schůzek, bouřlivých debat o novém umění, o náboženství i o politice. Mansarda sdružovala asi 50 středoškoláků z různých hradeckých ústavů, ale většinu v ní měli studenti klasického gymnázia. Mezi nimi byl i Karel Čapek. Z Čapkovy tehdejší korespondence i ze vzpomínek jeho sestry Heleny víme, že hnutí mansardistů jej plně zaujalo: Věnuji se tomu se zápalem, je to prostředí pro mne, tak já rád žiju. Takový život rušný a neplatný se mi líbí...“.

Kromě toho byl Karel Čapek i prvně nešťastně zamilován, a své lásce psal verše plné touhy, naděje, zklamání a disharmonie. Začínal te mít svůj vlastní svět, v němž jen on sám mohl hledat, bloudit, zápasit nebo se i z něho těšit. Přestával si rozumět s babičkou, která měla v Hradci bdít nad mladým studentikem.

Toto všechno se však neprojevovalo negativně na Čapkově školním prospěchu. Byl nadaný, rozumově i citově vyspělejší než většina jeho spolužáků. Studoval bez obtíží a snadno. Potvrzují to jednak vzpomínky Čapkových tehdejších přátel z gymnázia i známky vysvědčení. Od primy do kvarty stále vyznamenání. Na kvartánském vysvědčení měl Čapek z náboženství jedničku, z latiny dvojku, z řečtiny jedničku,

z češtiny jedničku, ze zemědějepisu - jeden předmět - dvojku, z matematiky v 1. pololetí dvojku, na konci roku trojku, z fyziky a z němčiny dvojku, z kreslení jedničku. Nad průměr vynikal zvláště v předmětech jazykových a v kreslení, tedy disciplínách, ve kterých proslul později jako literát.

Pro Čapkovi kreslířské vlohy z té doby máme po ruce i konkrétní důkaz: Kresbu ve výroční zprávě c.k. vyššího gymnázia v Hradci Králové za školní rok 1904-1905. Profesor matematiky, fyziky a filosofické propedeutiky Dr. František Lexa/ což nebyl nikdo jiný než pozdější náš nejznámější egyptolog/ tu uveřejnil několik překladů do egyptštiny a komentářem, který si v ničem nezadal s úrovní vysokoškolskou. Úvodní část „Výroční zprávy“ byla pak věnována vědeckému pojednání profesora Vladislava Vlčka, matematika a přírodovědce/správce školní botanické zahrady a kabinetu přírodopisu/ „Čelisti Enchodus halocyon Ag. Od Skály v Chrasti. Na konci tohoto pojednání o nálezu vesnice Skály na Chrudimsku je výkres této zkameněliny, který, jak dodává prof. Vlček, „... pořídil studující Karel Čapek pod dozorem a v kreslírně pana prof. Ant Šauera, fototypickou reprodukcí obstarala Česká grafická společnost Unie.“ Tehdy nikdo, ani profesor Vlček, ani kvartán Karel Čapek z malých Svatoňovic, u jehož jména v seznamu žáků IV. Třídy se skví hvězdička - neklamný důkaz, že prospěl s vyznamenáním - nemohl tušit, že tohoto pečlivého a dovedného kreslíře bude jednou náš nejsvětější spisovatel.

D R O B N O S T I

K zfilmovanému Hordubalovi. V Noticce o nově zfilmovaném románu Karla Čapka Hordubal jsme se zmínily o dobré práci kameramana a o pečlivé výpravě. Obě tyto složky filmu byly v roce 1980 vyznamenány na 25. mezinárodním festivalu v Corku v Irské republice. Dvě zvláštní ceny získali kameraman Viktor SVOBODA a autor výpravy arch. Jiří HLUPÝ.

xxx

Literární muzeum v Moskvě uspořádalo v rámci Dnů československé kultury v SSSR večer věnovaný nedožitě devadesátce Karla Čapka, kde kromě portrétu spisovatele byly ukázky jeho knih vydávaných v SSSR.

xxx

V kulturním a informačním středisku NDR v Praze byla výstava prací Wenera KLEMSKEHO, profesora grafiky vysoké školy umělecké v Berlíně a člena Akademie umění NDR. Mimo jiné tu byla také ukázala jeho ilustrací Čapkových povídek.

xxx

Ve Vídni se pořádaly Dny československé hudby, při nichž Symfonických orchestr hlavního města Prahy FOK se Sborem Vídeňské hudební mládeže úspěšně přednesl kantátu rakouského skladatele. V. KORDY, kterého inspirovala díla Karla Čapka.

xxx

Východočeské nakladatelství Kruh v Hradci Králové vydalo knížku Příběhy s humorem, v nichž je samozřejmě zastoupen také Karel Čapek.

xxx

Víc než milion výtisků z díla Karla Čapka, která je jedním z nejpopulárnějších zahraničních autorů, vyšlo v Ukrajině. Tamní divadla mají také na repertoáru jeho Bílou nemoc a Matku. V hlavním městě Kyjevě byl u příležitosti výročí nedožitých 90. narozenin našeho spisovatele uspořádán slavnostní večer.

xxx

Pod názvem Česká poezie 20. století vydal Milan BLAHYNKA v nakladatelství spisovatel knihu s bohatým obsahem, kde mimo jiné připomíná, aby se nezapomínal na poezii Josefa Čapka.

xxx

Nakladatelství Svoboda v Praze připomene v edici Doba a osobnost přes třicet klasiků literatury, výtvarného umění, hudby a divadla; je mezi nimi ovšem i Karel Čapek.

xxx

V moskevském nakladatelství Nauka vyšla kniha I. A. Bernštejnové Český román XX. Století a cesty realismu v evropské literatuře. Světlana ŠERLAIKMOVÁ jí věnovala velkou pozornost v Literaturnoj gazetě a oceňuje umění zejména čtyř našich prozaiků: Karla Čapka, Jaroslava Haška, Ivana Olbrachta a Marie Pujmanové.

xxx

Čestný člen naší Společnosti, pracovník Ústavu slavistiky a balkanisticky v Moskvě, Profesor Sergej NIKOLSKIJ, jehož kniha Fantastika a satira v díle Karla Čapka vyšla před dvěma roky v Čs. Spisovateli, napsal o K. Čapkovi: „V Čapkově tvorbě se ukazuje syntéza vědecké fantastiky s jiným uměleckými formami a žánry, příznačná pro literaturu XX. století. V Jeho osobnosti se spojoval talent prozaika, dramatika a básníka, filosofa a satirika, mistra vědeckofantastických konstrukcí a znalce tajemství dobrodružného i detektivního žánru, výborného stylisty, dokonce ovládajícího umění parodie a komické stylizace.“

xxx

Divadlo v Teplicích mělo ve svém repertoáru hru Karla Čapka Ze života hmyzu i tato teplická inscenace byla velmi úspěšná.

xxx

V památníku Karla Čapka ve Strži uspořádali místní nadšenci ze Staré Huti Dobříše večer humoru Karla Čapka s Danou KOLÁŘOVOU a Vlastimilem FIŠAREM. V přírodním amfiteátru se přes chladné počasí sešlo mnoho spokojených diváků. Náleží jim náš dík stejně jako správkyňi památníku paní Stybilkové, jež se o herce pečlivě starala.

xxx

Smetanovo muzeum se opět zcela zaplnilo 30. října 1980 při podzimním zahajovacím podvečeru SBČ. Čapkovy Obrázky z Holandska četl s velkým citem herec Jiří HANÁK, na kytaru ho doprovázel Karel RAYMAN a variace na Čapkovy obrázky pohotově a vtipně kreslil režisér a výtvarník Josef KÁBRT. Večer režijně připravil Josef PROTIVA.

xxx

Týž režisér nám připravil i další podvečer s Čapkovou knihou Místo pro Jonathana, z níž ukázky četl znamenitě herec Divadla S. K. Neumanna v Libni Miroslav MORAVEC. Zvukový doprovod ze skladeb Josefa Haydna obstaral pan Volfík.

xxx

Státní knihovna ČSR uspořádala obsáhlý, dosud zcela neskončený průzkum ve dvou okresních a šesti městských knihovnách; 626 čtenářů mělo také odpovědět na otázku, kdo je jejich nejoblíbenějším autorem. V první desítce ze stovky jmenovaných spisovatelů je Karel ČAPEK. Pořadí odpovědí: Remarque, Páral, Gardner, Dumas, Agatha Christie, Hemingway, Hailey, Čapek, Jirásek a Hašek. Z českých autorů jsou dále jmenováni Hrabal (na 14. místě), Loukotková (na 15. místě), Šmahelová (na 17. místě), S. Rudolf (na 19. místě) Němcová (na 22. místě), Horníček (na 24. místě). Ze světových autorů např. Tolstoj (31.), Maupassant (33.), Bronteová (45.), Dostojevskij (46.), Lewis (48.), Moravia (52), Bromfield (58.), Traven (80.), Galsworthy (84.), atd.

xxx

Člen našeho výboru režisér Josef PROTIVA vytvořil film Ilustrace Kamila Lhotáka, který byl mimo jiné také promítán při olomoucké besedě s malířem i s režisérem; besedu řídil doc. Fr. Dvořák.

xxx

V nakladatelství Čs. spisovatel vyšlo (za víc než třicetileté působnosti) přes dva a půl milionu výtisků spisů Karla Čapka. V této době pokračuje nakladatelství ve vydávání souborného díla Karla Čapka. Je to až dosud nejvyšší náklad, jakého kdy v Československu český autor dosáhl.

xxx

Státní vědecká knihovna v Olomouci uspořádala výstavku knižních vydání her Karla Čapka, a to jak českých, tak cizojazyčných; vystaveno je i několik cizojazyčných knih o tomto světovém autorovi. Pod názvem Karel Čapek dramatik tím knihovna vzpomněla nedožitě spisovatelovy devadesátky.

xxx

V knize vzpomínek Všechny krásy světa má náš největší básník Jaroslav SEIFERT i milou vzpomínku na přátelství Karla Čapka s Fráňou Šrámkem „Chtěl jsem se se Šrámkem sejít v jeho nejdůvěrnějším světě, v Sobotce u maminky. Dříve však než jsem se odhodlal Šrámkovi napsat, zatelefonoval Čapek Horovi, abychom k němu přišli, že tam bude i Šrámek. Šli jsme rádi. Ani Hora ho dosud neznal. Šrámek však nepřišel, jako už několikrát. . . Patří k plachým, podotkl Čapek, . . ale jinak je to moc pěkný člověk. Musíte ho určitě poznat. Buďte trpěliví.“

xxx

Nedlouho po své osmdesátce zemřel někdejší disponent nakladatelství Fr. Borový moravský rodák Jan DOSOUDIL, který byl také u zrodu naší Společnosti; měl neobyčejnou zásluhu na rozšiřování spisů bratří Čapků a pomáhal uspořádat pohřeb Karla Čapka i otevření jeho památníku ve Strži.

xxx

V Odeonu vyšla velmi krásně vypravená kniha Dvojí osud /Dopisy Josefa Čapka budoucí své ženě/, kterou připravili členové naší společnosti Dr. J. Dostál, Dr. J. Opelík a Dr. J. Slavík. Proti Listům Olze Karla Čapka je výhodou nové knihy, že uveřejňuje také odpovědi na Josefovy dopisy. A je doplněna množstvím černých i barevných reprodukcí obrazů a kreseb J. Čapka.

xxx

První báseň Karla Čapka otištěná v novinách měla název Vánoční a vyšla 24. prosince 1904 v brněnském časopise Neděle, když byl autor ještě studentem v Hradci Králové.

xxx

První kniha bratří Čapků Zářivé hlubiny vyšla za první světové války v nakl. Fr. Borový.

xxx

Dne 11. 11. 1980 přednesl Dr. Jiří OPELÍK na půdě ČSAV - před zcela naplněným sálem - objevnou a polemickou přednášku na téma: Karel Čapek a antika.

xxx

Oblibu Čapkových spisů v Sovětském svazu znovu potvrzuje vydání jeho trilogie Hordubal, Povětroň a Obyčejný život v Estonské SSR.

xxx

V Československém spisovateli vyšel první díl Čapkových cestopisů Italské listy, Anglické listy a Výlet do Španěl, a stále oblíbená Dášenska čili život štěněte, kterou také vydalo maďarské nakladatelství Marách a Móra pod názvem Egy foxi élete.

xxx

Prof. J. GLIVICKÝ ve Zprávách Spolku českých bibliofilů č. 4 z r. 1979 připomíná, že Josef Čapek byl prvním grafikem dlouhé řady knih Symposia, vydávaných Dr. Rudolfem Škeříkem. Čapek se podílel pěti tituly na jejich výtvarné podobě. Podle téže zprávy z třetího svazku edice soupisů knihovny Památníku národního písemnictví, jehož autorkou je Radmila MACKOVÁ, se Josef Čapek výtvarně podílel i na vydání knihy J. W. Goethe Římské elegie - Benátské epigramy.

xxx

V Berlíně Akademie umění NDR uspořádala spolu s Památníkem národního písemnictví v Praze výstavu o životě a díle Karla Čapka.

xxx

V Kinu Klub jsme 11. prosince uspořádali představení Patera pohádek Karla Čapka; s diváky besedoval tvůrce filmové podoby pohádek zasl. um. doc. Eduard HOFMAN a přitom byl i hudební skladatel Jiří Srnka.

xxx

Skupina přátel z Malých Svatoňovic a z Úpice, vedená ředitelkou Marcelou ORSÁKOVOU, navštívila s naším místopředsedou Dr. J. SLAVÍKEM památník ve Strži a položila věnce u hrobů na vyšehradském hřbitově.

xxx

V galerii Čs. spisovatele na Národní třídě v Praze zahájil náš předseda Dr. Fr. Krčma 20. ledna 1981 výstavu fotografií ze Strže, jejichž autorem je Aleš KUNEŠ.

xxx

Člen našeho výboru zasl. um. Fr. FILIPOVSKÝ měl v prosinci veliký úspěch svým vyprávěním o Karlu Čapkovi v Chyších, kde mladý Čapek krátký čas působil jako vychovatel.

xxx

Na 15. leden připravujeme ve Smetanově muzeu podvečer s názvem Kritika slov s herci O. KREJČOU ml. a MILENOU STEINMASLOVOU.

xxx

V Melantrichu vydal máš člen Dr. Jiří OPELÍK obsáhlou knihu Josef Čapek, doplněnou mnoha reprodukcemi.

xxx

Prosíme naše členy, aby laskavě omluvili nedostatky a tiskové chyby v minulém čísle, zaviněné nezvládnutelnými potížemi. Do nového roku přejeme všem členům hodně zdraví a dobré pohody. K číslu jsme také přiložili složenku na zaplacení členského příspěvku 40,- Kč.

Zpravodaj SBČ 13. číslo, prosinec 1980

Neprodejný výtisk jen pro vnitřní potřebu
Společnosti bratří Čapků.

Z pověření výboru redigovali:

Dr. F. Krčma, Dr. J. Novák, red. Otomar Zdeněk

Adresa Společnosti:

Poštovní schránka 284, hlavní pošta,

Jindřišská 14, 111 21 Praha 1

Účet u Státní banky čs. Praha 1, č. 11-3001-8,

Běžný účet č.663046-018 České státní spořitelny,
městská pobočka

Václavské nám. 42 110 03 Praha 1